

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.директора

[40077629_2707715425_DU240102144316.ZS2](#)

Оксана СУРМАЧ

" ____ " _____ 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ(ЦЬКУВАННЮ) У
ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ
«ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА»

Розглянуто та затверджено
Педагогічною радою
ВСП «Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету
імені Івана Франка»
(протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

Львів 2024

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дане Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання булінгу та протидії йому у Відокремленому структурному підрозділі «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка» (далі - Коледж) та розроблене відповідно до документів, зазначених у Додатку 1.

1.2 Основною метою заходів з протидії булінгу є психологічне та здоров'язберігаюче забезпечення якості навчально-виховного процесу; формування негативного ставлення до булінгу як виявлення негативного морального тиску або фізичних знущань щодо іншої особи; захист соціального благополуччя здобувачів освіти.

1.3 Головними завданнями заходів з протидії булінгу є ознайомлення здобувачів освіти з поняттям булінгу, його видами та формами прояву; навчання конструктивних форм спілкування; розрізнення деструктивних елементів у поведінці; формування навичок толерантного вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення й прийняття особистісних відмінностей кожної людини; формування адекватного рівня самооцінки й самоконтролю, навичок саморегуляції в контактах з однолітками, уміння вільно, але адекватно виявляти почуття; підвищення рівня соціальної свідомості студентів.

1.4 Робота щодо протидії булінгу базується на відповідних концептуальних положеннях Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», наказів Міністерства освіти і науки України, Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», рішень Педагогічної ради Коледжу.

II. ФОРМИ БУЛІНГУ ТА ЙОГО ОЗНАКИ

2.1 Розрізняють такі форми булінгу:

- фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень; різного виду знущання; образливі жести або дії; пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабїж, ховання особистих речей); фізичні приниження тощо;
- сексуальний булінг, що є різновидом фізичного, передбачає дії сексуального характеру; його важко розпізнати, тому що жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це, замикається в собі, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;
- психологічний булінг – насильство, пов'язане з впливом на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз; переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційний дискомфорт жертві; до цієї форми можна віднести *вербальний булінг* (образливе прізвисько, з яким постійно звертаються до жертви; обзивання;

поширення образливих пліток; словесне приниження; бойкот/ігнорування; залякування; використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій; систематичні кепкування з будь-якого приводу) та *кібербулінг* (спосіб знуцання з використанням електронних засобів комунікації, що включає приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету тощо).

2.2 Типові ознаки булінгу:

- систематичність (повторюваність) приниження та цькування;
- наявність протилежних сторін: кривдник (булер) та потерпілий (жертва булінгу);
- дії кривдника (або бездіяльність спостерігачів), наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника; спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

ІІІ. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ

3.1 Булінг - одна з найбільш поширених проблем закладів освіти, що суттєво збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії й насильства в колективі, зниження навчальної активності; спричиняє психологічні проблеми. Тому профілактика булінгу передбачає роботу за такими основними напрямками:

- ознайомлення викладацького складу з особливостями виявлення (поширення) масових негативних явищ серед здобувачів освіти та загально прийнятими поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над підлітками та його видами (систематичне висвітлення відповідних матеріалів на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднань, виховних годинах тощо);
- просвітницька робота фахівців соціально-психологічної служби Університету серед молоді щодо попередження насильства за такими формами: лекції, круглі столи, бесіди, диспути, години відкритих думок, флешмоби, засідання клубів правових знань; організація на базі навчального закладу роботи консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, соціального педагога, провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;
- формування правосвідомості на основі правової поведінки студентів, усвідомлення відповідальності за своє та чуже життя; розвиток активності, самостійності, творчості всіх здобувачів вищої освіти; створення умов для самореалізації кожної особистості;
- формування в педагогів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці підлітків з метою формування умінь визначати та усвідомлювати існуючу проблему;
- створення в коледжі умов неможливості вчинення булінгу; сприяння його попередженню та боротьбі з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;

- зміцнення захисних моральних можливостей особистості в протистоянні цькуванню як для умовно психічноадекватних студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;
- залучення відповідних спеціалістів для корекційної виховної роботи з метою профілактики булінгу серед підлітків.

3.2 Основні види роботи з протидії булінгу:

- діагностика: особистісне (соціальне й психологічне) вивчення здобувачів освіти зокрема, навчальних груп і колективів у цілому; моніторинг соціальних процесів в Коледжі; зосередження уваги на психічному розвитку окремих студентів; визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, якість навчання та взаємини в колективі;
- корекція: здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку й поведінці; подолання різних форм девіантної поведінки (зокрема за недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);
- реабілітація: надання психолого-педагогічної та соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання в Коледжі та соціального середовища;
- профілактика: своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках; запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі; попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової та соціальної нетерпимості, аморального способу життя тощо;
- психологічна просвіта: підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу - здобувачів освіти, викладачів, співробітників.

3.3 Особливе значення в роботі з протидії булінгу є використання потенціалу навчальних предметів, що вивчаються в Коледжі й за навчальним змістом охоплюють теми, присвячені моральним та етичним проблемам; здоров'ю, здоровому способу життя; культурі спілкування; особистісному розвитку та плануванню фахової кар'єри; сімейним взаєминам тощо.

3.4 Виховання студентської молоді здійснюється відповідно до принципів науковості, системності, наступності, природовідповідності та зв'язку з реальним життям.

IV. РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ КОЛЕДЖУ НА ФАКТИ БУЛІНГУ

4.1 Якщо викладач або інший працівник закладу освіти став свідком булінгу, він зобов'язаний повідомити директора навчального закладу про цей факт незалежно від того, чи поскаржилась йому жертва булінгу чи ні.

4.2 У разі звернення студента до будь-якого працівника Коледжу з приводу факту булінгу, відповідна службова особа інформує про це заявою директора Коледжу (Додаток 2).

4.3 Директор розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини булінгу. За розпорядженням директора закладу Коледжу для розгляду випадку булінгу

(цькування) та з метою з'ясування усіх обставин події створюється тимчасова Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування). У разі встановлення комісією факту булінгу, а не одноразового конфлікту між підлітками, директор Коледжу зобов'язаний за потреби повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.

4.4 Тимчасова Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – комісія) щодо розгляду заяв в Коледжі створюється та затверджується за розпорядженням директора закладу фахової передвищої освіти. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менш ніж п'яти її членів.

Член комісії має право:

- ознайомитися з фактами, описом подій, свідченнями, документами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- надавати пропозиції, висловлювати власну думку (усно або письмово) з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

4.5 Рішення Комісії оформлюються протоколом, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів усіх членів Комісії.

4.6 Якщо Тимчасова комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний з цим, він може одразу звернутись до органів Національної поліції України. За будь-якого рішення Комісії директор Коледжу:

- вживає заходів щодо припинення випадків булінгу (цькування);
- організовує роботу практичного психолога Університету зі студентами, які постраждали від булінгу (цькування) та особами-булерами;
- проводить роз'яснювальну роботу з батьками та іншими учасниками освітнього процесу із запобігання, протидії негативним наслідкам булінгу (цькування).

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення затверджується рішенням Педагогічної ради Коледжу та вводиться в дію з моменту підписання.

5.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться за погодженням із Педагогічною радою Коледжу та викладу його у новій редакції.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ,
ЩО РЕГУЛЮЮТЬ РОБОТУ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ

1. Конституція України.
2. Закон України «Про освіту».
3. Закон «Про фахову передвищу освіту».
4. Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
5. Наказ МОН від 28.12.2019 № 1646 “Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти”
6. Лист Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 № 1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству».
7. Наказ МОН від 26.02.2020 № 293 “Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти”
8. Лист МОН України від 14. 08. 2020 року №1/9-436 “Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження протидії булінгу (цькуванню)”

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАЯВИ

В.о. директору
Відокремленого структурного підрозділу
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету
імені Івана Франка

студента (студентки) групи _____

(прізвище та ініціали заявника)

тел. _____

Заява

Повідомляю Вас, що проти _____, студента Коледжу здійснюються систематичні дії, які можуть бути класифіковані як булінг (цькування). Прошу розібратися з ситуацією, що склалася. Готовий (готова) надати інформацію щодо цих випадків.

(дата)

(підпис)

Телефони довіри

- Дитяча лінія 116 111 або 0 800 500 225 (з 12:00 до 16:00);
- Гаряча телефонна лінія щодо булінгу 116 000;
- Гаряча лінія з питань запобігання насильства 116 123 або 0 800 500 335;
- Уповноважений Верховної Ради з прав людини 0 800 50 17 20;
- Уповноважений Президента України з прав дитини 044 255 76 75;
- Центр надання безоплатної правової допомоги 0 800 213 103;
- Національна поліція України 102.